

Neděle svaté Trojice, 7. 6. 2020

Texty:

Gn 1, 1-5

2K 13, 11-13

Mt 28, 16-20

Modlitby:

1/ Dobrý Bože, prosíme Tě za pokoj pro USA, kde tisíce lidí demonstrují proti policejnímu násilí na černošském obyvatelstvu, proti rasismu a za rovnost všech obyvatel. Modleme se za všechna místa na světě, kde jsou pošlapávána lidská práva. Kéž tvůj Duch vede lidi dobré vůle, aby jednali ve prospěch ponižovaných a utlačovaných a usilovali o pokoj a dobro mezi lidmi. K Tobě, Pane, voláme!

2/ Modleme se za příznivé počasí, zvláště za vláhu pro pole, lesy, sady a vinice. Země je vyprahlá a potřebuje vláhu. Také naše duše bez životodárné vláhy Ducha zůstávají suché, jako bez života. Ty, náš dobrý Otče, víš, co nejvíce potřebujeme. Vylij proudy své milosti na nás i na své stvoření! K Tobě, Bože, voláme!

3/ Děkujeme Ti, Pane, za znovuzvolení bratra Juraje Dovaly brněnským biskupem a prosíme, abys vedl svým Duchem vyhledávací řízení na nového patriarchu naší církve. Kéž je vybrán dobrý služebník, který bude spravedlivým pastýřem a laskavým duchovním otcem svým kněžím i všem bratřím a sestrám v církvi! K Tobě, Pane, voláme!

4/ Modleme se za přípravu Noci kostelů, za lidi, kteří přijdou do chrámů a modliteben, aby se jich dotkla Boží milost a aby se v bratřích a sestrách setkali s Boží láskou. K Tobě, Bože, voláme!

Milé sestry a milí bratři!

Dnes prožíváme slavnost Boží Trojice. Z historických pramenů víme, že se tato slavnost slavila o neděli po Letnicích už před přelomem tisíciletí ve francko-galských benediktinských kláštorech. Řím se ale jejímu zavedení dlouho bránil. Podle názoru papeže Alexandra II. (+1073) neměl být žádný den zasvěcován ani svátku svaté Trojice, ani svaté Jednoty, neboť obě památky se slaví každou neděli, dokonce denně. Podobně se vyjadřoval papež Alexandr III. ještě o sto let později. Přesto se svátek stále více šířil, až ho nakonec papež Jan XXII. zavedl v exilu v Avignonu r. 1334 pro celou církev. Slavení svátku svaté Trojice v neděli po Seslání Ducha svatého je projevem díky za dokonané tajemství spásy, které působí Otec skrze Syna v Duchu svatém.

Nauka křesťanské církve o Boží Trojici se odkazuje na mnohé projevy novozákonní víry, ale výslovně se o Boží Trojici v Novém zákoně nemluví. Toto učení ale vyjadřuje pomocí nástrojů staré církve zvěst Písma svatého o tom, že Otec, Syn a Duch svatý jsou nezlučitelné projevy jednoho a téhož Boha a že se v nich ukazuje Boží podstata.

Je velikým darem Starého zákona, že nám hned na samém počátku přináší jistotu víry, na níž je pak postaveno celé biblické svědectví: Bůh je! (Gn 1, 1n) Je Prvním i Posledním (Iz 41, 4), Stvořitelem a Pánem všeho. Nedá se o něm říct, že byl zrozen nebo zplozen jako pohanští bozi. Na nikoho a na nic není vázán, všechno závisí na něm. (Iz 41, 21-29)

Tento Bůh je představen především jako Stvořitel, který povolává v život. Neuvádí se, z čeho tvoří, teprve později židé i křesťané mluví o stvoření z ničeho (2 Mak 7, 28, Žd 11, 3). Celý svět a všechno v něm má svůj počátek a konec. Co bylo před tímto počátkem, zůstává člověku nepostižitelné. Zároveň je tím řečeno, že na počátku nebyl chaos, jak učí různé mytologie, ale Boží čin. Bůh stvořil nebe a zemi (Gn 1, 1), je tedy Stvořitelem viditelného i neviditelného. Pohané věřili, že nebe a země jsou božstva, mocná a hrozná, tajuplná, štědrá i mstivá. Dnešní svět se zase

domnívá, že dokonalým poznáním ovládne přírodu a všechno stvoření, a přitom někdy propadá strachu z objevů lidského ducha. Hned z prvních veršů Bible zní přitom radostná zvěst, že nebe a země jsou stvořením laskavého Boha, který se o člověka a všechno ostatní dílo svých rukou nepřestává starat. Slova o pusté a prázdné zemi, propasti a tmě mají postihnout pustotu bez života a prázdnotu země, která se sama od sebe nemůže rozvinout. Nicota, prázdnota, nepořádky jsou nebezpečím, před nímž Stvořitel prozíravě chrání. Vznášení Ducha Božího nad vodami je obrazem láskyplné péče Stvořitele, neponechávajícího své dílo osamocené, odkázané na vlastní síly a moc. Bůh pouhým slovem povolává v život. (Gn 1, 3) Tím se liší od pohanských bohů, kteří musí svou vládu obhajovat s vypětím všech sil proti nepřátelským mocnostem. Liší se též od boha filosofů, duchovního principu, nesklánějícího se k tomuto hmotnému světu. Stvořitelským slovem začíná první i každý další den stvoření.

„Bud' světlo!“ (3) je výrok, jímž je zahájena stvořitelská činnost. Nemluví se tu o žádném světelném zdroji. Není míněno nestvořené věčné Slovo (J 1, 4n. 9), ani kosmické nebo sluneční záření. Světlem je oblast, kde přebývá Bůh (Ž 104, 2), vše dobré, co dává (Iz 9, 1). Starý zákon tu chce zdůraznit, že k tomu, aby vzniklo světlo, Stvořitel nepotřebuje žádný objekt, žádné slunce. Světlo se nerodí ze tmy, není odleskem božstva. Aby bylo světlo, stačí jen jeho slovo. Světlo je dar a div. Stvořitel nalézá ve stvoření zalíbení, což vyjadřuje slovy: je dobré (4), tedy odpovídá Božím záměrům.

Stvořitel pak odděluje, tedy dává řád. Světlo nazývá „dnem“ a tmu „nocí“. Udělování jména je právem pána, otce. Dny a noci, pro pohany zasvěcené jednotlivým božstvům, jak naznačují názvy dnů v jednotlivých jazycích, jsou ve zprávě o stvoření zbaveny fascinující krásy i děsivé hrůzy. Oddělení světla a tmy, střídání dne a noci, představuje střídání času. Biblické poselství tu nese radostnou zprávu: Čas je Boží řád. Bůh netvoří mimo čas, v tajemné věčnosti, jeho stvoření nebude žít v nadhvězdné říši bájí a legend. Čas, den a noc, jsou dobrými Božími služebníky. V nich bude vznikat neméně dobré Boží dílo, proto hned první den stvoření je uzavřen slavnostním zvoláním: *„Byl večer a bylo jitro, den první.“ (Gn 1, 5)*

Zatímco starozákonní text nám připomněl Boha Stvořitele, v evangeliu se setkáváme se Synem ve chvíli vyslání učeníků. (Mt 28, 16-20) Je alternativou k pokušení na poušti, které se rovněž odehrálo na vysoké hoře. (Mt 4, 8-9) Ježíš získal veškerou moc na nebi i na zemi právě proto, že se nesklonil před satanem, nýbrž sloužil jen Bohu. Jestliže pokušení, jemuž Ježíš odolává na počátku evangelia, spojuje mesiášskou cestu s mocenskými ambicemi (podmaň si svět, a v něm vybuduješ Království Boží), nyní prošel cestu, v níž získal autoritu bezmoci. S ní vysílá své apoštoly: *„Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtěte je ve jméno Otce, Syna i Ducha svatého a učte je, aby zachovávali všechno, co jsem vám přikázal.“ (19-20a)* Zatímco Marek končí jako by dvojtečkou otevřeného konce, Matouš za ni přidává výzvu: A teď je řada na vás! V první misijní řeči byli učedníci vysláni ke ztraceným ovcím lidu izraelského. (srv. Mt 10, 5-7) Nyní je jejich vyslání rozšířeno vzhledem k pravomoci Ježíše jako Syna člověka. Dovětek: *„A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku.“ (20b)* je třeba pochopit jako: Nejste na to sami!

Jedním z novozákonních míst, kde najdeme odkaz na Boží Trojici, je také trojčlenná formule v závěru 2. listu Korintským (2K 13, 11-13). Jako v jiných listech, jen nápadně stručněji, končí apoštol Pavel svůj dopis závěrečným napomenutím, spojeným s vyřízením pozdravů a s touto formulí. Bůh zde není výslovně nazýván Otec, Syn a Duch svatý ve smyslu církevního učení o Trojici, i když stojíme blízko od něj. **„Milost našeho Pána Ježíše Krista“** je charisma nového života, propůjčeného Kristem. V Bohu má svůj základ a je darováno v Kristu. Je výrazem Boží přízně, ne pouze při křtu, ale v celém životě. (srv. 1, 9) **„Láska Boží“**, o níž psal Pavel krátce předtím, (v. 11) je nakonec zdrojem všeho, zvláště darovaného smíření. (srv. 5, 18) I když zde Bůh

není nazýván přímo Otcem, je přesto v perspektivě Pavlových listů míněn jako „Otec našeho Pána Ježíše Krista“ (3, 1). „**Společenství Ducha svatého**“ označuje ve shodě s významem řeckého slova „koinónia“ především účast na božském dechu života (1K 1, 9), nadto však také jedinečné obecenství(3, 3-18) adresátů v církvi, společenství bratří a sester.

Chvála tobě, Bože, jenž jsi Otec, Syn a Duch, jenž jsi všechno převyšujícím cílem mé touhy a nevyčerpatelným zdrojem mého úžasu. Chvála tobě, který jsi chtěl vstoupit do našich a do mých dějin, abys ukázal, že má naprostá osamělost je překonána, že smrt mě natrvalo nepřemůže. Chvála tobě, který přemáháš mé obavy, že ztratím sám sebe udělám-li ti místo ve svém srdci. Chvála tobě, který mě halíš do svého oblaku a v něm mi odhaluješ své tajemství. Chvála tobě, který mě vedeš po cestě odevzdání tím, že svádíš mého ducha, toužícího po plnosti. Chvála tobě, který jsi počátek, střed a cíl všeho, čím se mohu těšit. Chvála tobě, který jsi mé všechno. Amen.